

"Jandarma" Algısına Yönelik Metaforik Analiz

Metaphoric Analysis of the Perception of "Gendarmerie"

Mehmet KAPLAN

Dr. Jandarma Genel Komutanlığı, İl Jandarma Komutanlığı,
Dr. Gendarmerie General Command, Provincial Gendarmerie Command Van, Türkiye

ORCID 0000-0002-1064-0314 / mehmetkaplan278@hotmail.com

Hakan EREN

Doç. Dr. Ostim Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
Assoç. Prof. Ostim Technical University, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
Ankara, Türkiye

ORCID 0000-0002-5222-2938 / hakan.eren@ostimteknik.edu.tr

Article Information/Makale Bilgisi

Cite as/Atıf: Kaplan, M. and Eren, H. (2023). Metaphoric Analysis Of The Perception Of "Gendarmerie". *Van Yüzüncü Yıl University the Journal of Social Sciences Institute*, 60, 131-150

Kaplan, M. ve Eren, H. (2023). "Jandarma" Algısına Yönelik Metaforik Analiz. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 60, 131-150

Article Types / Makale Türü: Research Article/Araştırma Makalesi

Received/Geliş Tarihi: 13 January/Ocak 2023

Accepted/Kabul Tarihi: 09 June/Haziran 2023

Published/Yayın Tarihi: 30 June/Haziran 2023

Pub Date Season/Yayın Sezonu: June/Haziran

Issue/Sayı: 60 **Pages/Sayfa:** 131-150

Plagiarism/İntihal: This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software./ Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi.

Published by/Yayıncı: Van Yüzüncü Yıl University of Social Sciences Institute/Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ethical Statement/Etik Beyan: It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited/ Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur (Mehmet KAPLAN -Hakan EREN).

Telif Hakkı ve Lisans/Copyright & License: Yazarlar dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır./ Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.

Bu çalışmada kullanılan ölçek ve veriler, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Etik Kurul Başkanlığı tarafından etik kurallara ve ilkelere uygun bulunmuştur (Evrak Tarih ve Sayısı: 2020/8 23.11.2022-2022/24).

Öz

Son yıllarda bilim insanları tarafından bir anlam oluşturma aracı olarak sıklıkla kullanılan metaforlar, insanların geçmiş bilgi birikimi ve deneyimleri ile geliştirdikleri etiketlerle gerçekliği nasıl inşa ettiklerini anlamaya yaramaktadır. Bu araştırma, Jandarma subay adayları ile subayların düşünce derinliklerinde "Jandarma" kavramını nasıl algıladıklarını metaforlar yoluyla belirlemek amacıyla yapılmıştır. İncelenen olgu kişiler tarafından deneyimlenmiş olması nedeniyle bir nitel araştırma yöntemi olan olgu bilim yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Jandarma ve Sahil Güvenlik Fakültesinde lisans eğitimine devam eden 177 subay aday öğrenci ile çeşitli birimlerde görev yapan 158 subay oluşturmaktadır. Yarı yapılandırılmış bir soru formu kullanılarak metaforlar ve açıklamaları elde edilmiştir. Elde edilen ham veriler içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırmanın güvenilirlik değeri %93 olarak bulunmuştur. "Jandarma" kavramına ilişkin olarak Jandarma subay adayları tarafından 101'i farklı toplam 155 geçerli metafor üretilmiştir. Metafordan en çok yinelenenler; "aile", "baba", "su", "anne", "kurt", "güneş", "ilaç" ve "köprü" metaforlarıdır. Subaylar ise 84'ü farklı toplam 139 geçerli metafor üretmiştir. Subaylar tarafından en çok yinelenenler; "baba", "kadife eldiven giymiş demir yumruk", "anne" ve "İsviçre çakısı" metaforlarıdır. Geliştirilen metaforlar ortak özellikleri dikkate alınarak 15 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Her iki grupta da "jandarmanın gerekliliği" ve "koruyucu olması" kategorileri ilk sırada vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Jandarma, metafor, algı, imaj, subay.

Abstract

In recent years, metaphors, which have been frequently used by scholars as a means of meaning making, serve to understand how people construct reality with the figures/labels they have developed with their past knowledge and experience. This research has been carried out to determine how Gendarmerie officer candidates and officers perceive the concept of "Gendarmerie" in their depths of thought through metaphors. Phenomenology method, which is a qualitative research approach, was used because it explores what people experienced and focuses on their experience of a phenomena. The sample of the study consists of 177 officer candidate students who continue their undergraduate education at the Gendarmerie and Coast Guard Faculty and 158 officers working in various units. Metaphors and explanations were obtained by using a semi-structured questionnaire. The raw data were analyzed by content analysis technique. The reliability value of the research was found to be 93%. Regarding the concept of "Gendarmerie", a total of 155 valid metaphors, 101 of which are different, were produced by the Gendarmerie officer candidates. "Family", "father", "water", "mother", "wolf", "sun", "medicine" and "bridge" are the most repeated metaphors. The officers produced 139 valid metaphors, 84 of which were different. "Father", "iron fist wearing velvet gloves", "mother and Swiss army knife" are most repeated metaphors by officers. The metaphors developed were collected under 15 different conceptual categories, taking into account their common features. In both groups, the "necessity of the gendarmerie" and "guardian role" categories took the first place.

Keywords

Gendarmerie, metaphor, perception, image, officer.

Giriş

Türk tarihinin başlangıcından bu döneme kadar emniyet ve asayiş sağlamak amacıyla oluşturulan kolluk teşkilâtlarını incelediğimizde genel olarak askerî görevlilerin aynı zamanda zabita görevi icra ettikleri görülmektedir. "Göktürk Yazıtlarında (Orhun Kitabeleri) Yargan olarak geçen ve hakanların emniyet ve asayişini sağlayan zabitaların en eski jandarma olduğu söylenebilir." (Akman, 1991, s. 60; Kayalibalı ve Arslanoğlu, 1973, s. 1479). Jandarma görevi icra edenlere Büyük Selçuklu İmparatorluğunda Şıhne, Anadolu Selçuklu Devletinde Surta, Osmanlı İmparatorluğunda Subaşı denilmekteydi. Osmanlı döneminde İstanbul'daki karakollarda Karakullukçu denilen yeniçeriler kolluk görevini icra etmekteydi" (Özel, 1999, s. 223). Kazalarda Subaşılar, sancaklarda Mirliva, eyaletlerde ise Mir-i Miran yapıları, bünyesindeki askeri varlıklarla emniyet ve asayiş hizmetlerini yürütmüşlerdir. İstanbul'da ise bu hizmetler, Yeniçeri Ağası ve bunun emrindeki Falakacılar; Seğmenbaşı, Çavuşbaşı, Böcekbaşı gibi kolluk amirleri ve bunların emrindeki emniyet ve asayişten sorumlu personelle sağlanmaktaydı (Jandarma Genel Komutanlığı (J.Gn.K.lığı, 1966, s. 3-4).

19'uncu yüzyıla gelindiğinde Osmanlı imparatorluğunda kolluk teşkilatları açısından yeni bir yapılanma dönemi başlamıştır. 1879 yılında, Fransız Jandarma Nizâm-nâmesinin aynen tercüme edilmesiyle "Asakir-i Zaptiye Nizâm-nâmesi" hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. 1880 yılında, Zaptiye adı "Jandarma"; Zaptiye Müşirliği de "Jandarma Dairesi Reislîği" olarak değiştirilmiştir (Harita Genel Müdürlüğü, 1982, s. 311). Akman (1991, s. 73) Fransız kaynaklarında "silâhlı adamlar" anlamına gelen, "gens" ve "d'armes" kelimelerinin birleştirilmesiyle oluşan "gendarmerie" kelimesinin Türkçeye "jandarma" şeklinde geçtiğini belirtse de "Farsça cân (silâh) ve dâr (tutan) kelimelerinden oluşan candar terimine Ortaçağda kurulan Karahanlılar, Gazneliler, Selçuklular, Hâremşahlar, Eyyûbîler ve Memlûkler gibi İslâm devletlerinin saray teşkilâtında rastlandığı ve geniş yetkileri olan önemli bir görevliyi tanımladığı ifade edilmiştir" (www.islamansiklopedisi.org.tr). "Selçuklular zamanında da "candar" kelimesi, şehrin emniyetini sağlayan, sultanın sarayını koruyan görevlilere verilen isimdir" (Koparan, 2007). 16 Şubat 1791'de kurulan Fransız Jandarması ise Avrupa'da Jandarma kavramının ilk ortaya çıkış tarihi olarak kabul edilir (Jimenez, 2010) ve "Fransız Jandarması "Candar Teşkilatında" olduğu gibi saray muhafızlarının ismidir" (Alpar, 2013). İslahat hareketleri nedeniyle dönemin en güçlü ülkelerinden biri olan Fransa birçok alanda olduğu gibi Jandarma Teşkilatının yapılanmasında da örnek alınmıştır. Hatta I. Dünya Savaşı öncesinde Jandarma ıslahatlarıyla ilgili misyon şefliğine Fransız General Bauman'ın (Barellies, 2003, s. 294) getirilmiş olması nedeniyle son yüzyıl içerisinde Türk Jandarma Teşkilatında Fransız izleri son derece belirgin (J.Gn.K.lığı, 2002, s. 172) hale gelmiştir.

Jandarma ile ilgili mevzuat incelendiğinde;

Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nda Jandarma; "Emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin verdiği görevleri yerine getiren, silahlı genel kolluk kuvvetidir" şeklinde tanımlanmıştır. J.Gn.K.lığının yayınladığı 2019-2023 Stratejik Planında; "J.Gn.K.lığının emniyet ve asayiş ile kamu düzenini, bireylerin temel hak ve özgürlüklerini gözeterek sağlamak ve korumak maksadıyla 24 saat esasına göre görev yapan, vatan sevgisi ile dolu, tevazu, fedakârlık ve kahramanlık timsali bir genel kolluk kuvveti" olduğu belirtilmiştir. Buna göre;

"Jandarmanın Misyonu: Bireylerin temel hak ve özgürlüklerini gözeterek, emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak ve korumaktır."

"Jandarmanın Vizyonu. İnsan merkezli çağdaş yönetim ve görev anlayışı ile ulusal ve uluslararası alanda saygın, güvenilir ve kaliteli hizmet sunan örnek kolluk kuvveti olmaktır."

Kanun'daki ve misyon ifadesindeki tanımlamada Jandarmanın "koruyucu" niteliği vurgulanmıştır.

Bu tanımlamalar doğrultusunda J.Gn.K.lığının yayınladığı 2019-2023 Strateji Planında "vatan sevgisi", "tevazu sahibi olmak", "fedakârlık", "kahramanlık", "Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı olmak", "kanun ordusu olmak", "şeffaflık ve hesap verebilmek", "millete sadakat", "vazife bilinci", "disiplinli olmak ve itaat", "adil olmak", "şeref", "azim ve dayanıklılık", "koordineli ve planlı çalışmak", "gelişime, yeniliklere ve değişime açık olmak", "sır saklamak", "özgüven ve inisiyatif sahibi olmak jandarmanın temel değerleri olarak belirlenmiştir.

Algı; “dış müdahalelerle kontrol edilip yönlendirilebilen sosyal ve psikolojik bir olgu olarak bireyin beş duyu organı olan görme, koklama, duyma, tatma, dokunma duyularından faydalanarak ve hissederek, çevresindeki her nesne ve olgu hakkında bilgi edinme işlemidir” (Kaplan, 2019, s. 43). Başka bir tanımlamada ise "algı, duyu organlarımızca taşınan duyu verileri örgütleyip yorumlama; insanların çevresindeki yer alan uyaranlara anlam verme sürecidir" (Arkonaç, 1998, s. 65). “Beklentiler ve motivasyonel durumlardan etkilenen algı, kişinin başlangıçta edindiği bilgiyi, diğer kişilerin hareketlerini ve güdülerini zihinde kategorize ederek ve ek bilgiler geldikçe de bu bilgileri güncelleyerek, sosyal algılama faaliyetini gerçekleştirir" (Arkonaç, 1998, s. 107). İnsanlar gerçeğe sosyal yapı ekseninde, görüş birliği ve inanç yapıları temel alınarak ulaşabilir. “Gerçek kavramından yola çıkarak; algının, nesnelere ve nesnelere arasında gerçekleşen bilinçli deneyimler olduğu söylenmektedir” (Coren, Warp ve Enns, 1993, s. 17). Buna göre duyu organlarımızla algıladıklarımız, aslında daha önce yaşadığımız deneyimlerimizden elde ettiğimiz bilgiler ile yoğrulur ve bu şekilde algılanır. İnsanların elde ettikleri bilgi ve tecrübeler, sahip oldukları tutum ve fikirler devamlı değişim geçirdiğinden algılama süreci de süreklilik gösterir.

Metafor aslında algı çeşitleri içerisinde değerlendirilen simgesel algılama ile paralellik göstermektedir. Simge, insanlar arasında bir uzlaşım, kültürel ve toplumsal farklılıklarla gösterge niteliği taşır. Peirce (1978, s. 121) göstergeyi " bir kişiye göre, bir şeyin yerine konan bir şey" diye tanımlayarak, göstergeyi görüntüsel gösterge (ikon), belirti ve simge olarak ayrı bir üçleme yapmış ve simgeyi, “yorumlayan olmasaydı kendisini gösterge yapan özelliği yitirecek olan bir göstergedir” şeklinde tanımlamıştır. Yorumlanan içerik, başlangıçtaki göstergenin ötesine götürür, hep başka bir alana açılır. Simgesel algı ortamında iletişimin etkin biçimde gerçekleştirilmesinin temel koşullarından biri başvuru kodlama sisteminin söz konusu ortamdaki insanlar tarafından paylaşıyor olmasıdır. Bu yönüyle sembollerle toplumsal yapılar arasında yakın bir ilişki vardır. İletişim sürekli göstergeleri kullanan simgesel bir etkinliktir. Medya aracılığı ile yayılan ve bireyi belirli davranışlara yönlüten simge, sembol ve modeller aynı zamanda birer toplumsal denetim aracı olarak da kullanılabilir.

Jandarma ve polis imajına yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde;

Aslan ve Olgun (2009) Erciyes Üniversitesi öğretim görevlileri ve öğrencilerinin polis ve polislik mesleği imajını belirlemeye yönelik çalışma yaparken, benzer bir çalışmayı Lokmanoğlu (2015, s. 98-111) İstanbul ve Rize illerinde, Taslak ve Akın (2005, s. 286) Yozgat ilinde, Yonca (2011) Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yapmıştır. Delice ve Duman (2012, s. 3) halkın, polisi ve polis hizmetlerini nasıl değerlendirdiği, halkın polisle çalışmaya gönüllü olup olmadığı ve halkın suça karşı duyarlılığını incelemiştir. Dünya genelinde farklı bölgelerde benzer birçok çalışma yürütülmüştür. Polisin kurum imajı ve polis algısını belirlemek için yürütülen bu tip çalışmalarda ikamet edilen yer, cinsiyet, gelir seviyesi, eğitim seviyesi, etnik köken, yaş, polisle yaşanan ilişkilerden memnuniyet düzeyi, yakın arkadaş ve akraba çevresinde polis olup olmaması gibi kriterler göz önünde bulundurulmuştur.

J.Gn.K.lığının 2013 yılında yürütülen Stratejik Plan çalışmaları kapsamında 8 ilde, 912 vatandaşa, 354 kamu kurumu personeline ve 350 kurum personeline yönelik yaptığı ankete göre jandarmaya duyulan güvenin yüksek olduğu ve jandarmanın faaliyetlerinde “adaletli”, “güvenilir”, “insan haklarına saygılı” olduğu % 80 oranında ifade edilmiştir.

Alanyazında yapılan incelemeler neticesinde, Türkiye’de jandarma imaj ve algısının tespitine yönelik çalışmaların yok denecek kadar az olduğu ve mevcut çalışmaların tamamının polis odaklı olduğu görülmektedir. Bu araştırma literatürdeki mevcut eksikliği gidermek amacıyla yapılmıştır.

1. Metaforlar ve Metaforik Düşünce

Metafor; Yunanca “nakletmek, öteye taşımak” anlamına gelmektedir. TDK’daki karşılığı ise “mecaz”dır. Bir ilgi veya benzetme sonucu, bir kelimeyi veya kavramı bilinen anlamının dışında tanımlamak ve kullanmaktır. Günlük hayatta belki farkında olmadan kullanılan veya sık sık başvuru bir ifade yöntemidir. “Teşbih”, “eğretileme” ve “benzetme” kelimeleri de eş anlamlı olarak kullanılabilir.

Nikitina ve Furuoka (2008)’ya göre metaforla ifade edilen, “bir kavram, olgu veya olayın başka bir kavram, olgu veya olaya benzetilerek” açıklanmasıdır. Metafor üzerine yaptıkları çalışmalarıyla bilinen Lakoff ve Johnson’a göre metafor (2005); “bir tür şeyi (olgu, kavram, nesne gibi) başka bir tür şeyin bakış açısıyla anlamak ve tecrübe etmektir.” Lakoff ve Johnson (2005), bireylerin karmaşık veya soyut olan olguları daha somut veya tecrübe edilmiş olgularla karşılaştırmalarını sağlayan metafor kullanımının, bireylerin bilinmeyen olgulara ilişkin bir anlayış geliştirmelerini kolaylaştırdığını belirtmiştir.

Metaforlar kullanılarak düşünce üretme sürecine “metaforik düşünce” denilmektedir. Metaforlar, soyut konularla ilgili çıkarımlar yapabilmemizi sağlayan, kavramları somutlaştırmamızda etkili olan, bir olguyu ya da nesneyi diğer bir konunun bakış açısından algılamaya ve anlamaya izin veren en güçlü zihinsel araçlardan birisidir (Eraslan, 2011; Güneş ve Fırat, 2016; Ekici, 2016). Shuell (1990), metaforların hayatımızdaki önemini şu şekilde ifade etmektedir: “Eğer bir resim 1.000 kelimeye bedelse, bir metaforda 1.000 resme bedeldir; çünkü, bir resim sadece statik bir imge sunarken, bir metafor bir olgu hakkında düşünmek için zihinsel bir çerçeve sunmaktadır”.

Metaforlar kısaca, bireyin bir olguyu başka bir olgu ile tanımlamasıdır. Genellikle olgunun; bir nesne, bir şekil, bir hayvan, bir masal kahramanı, bir tarihsel kimlik ya da bir canlıya benzetilmesi istenmektedir. Örneğin; “Zaman paradır.”, “Beyin bir bilgisayardır.”, “Örgütler organizmadır.” vb.

Metaforik düşünme süreci üç temel öğeden meydana gelmektedir. Bunlar;

(1) Metaforun konusu: Açıklanması ya da anlamlandırılması arzu edilen soyut bir olgu veya kavram. Hedef kavram (Forceville, 2002) olarak da ifade edilmektedir. Örneğin: Öğrenmek-(Hedef kavram/soyut).

(2) Metaforun kaynağı: Bu olguyu açıklamak için kullandığımız ve hedef kavramla ortak özelliklerinden yararlandığımız somut bir olgu ve bunun kavramsal ifadesidir. Örneğin: Sanat-(Kaynak kavram/somut)

(3) Metaforun kaynağı ile metaforun konusu arasında kurgulanan özellikler ya da benzeşmelerdir. Somut alana ait bilgiler soyut/hedef kavram alanına aktarılır. Yukarıda belirtilen örneğe ait kavramsal metafor: Öğrenmek sanattır.

Kısaca neyi nasıl algıladığımıza ve bizim algılarımız hakkındaki düşüncelerimizi belirlemeye yardımcı olan metaforlar, son zamanlarda araştırmacıların ve eğitimcilerin dikkatini yoğun bir şekilde çekmektedir. Özellikle yeni veya karmaşık konuların araştırılmasında ve farklı grupların katılımıyla yapılan çalışmalarda metafor analizi oldukça yararlı bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Metafor analizi ile ortaya konulan sonuçlar ise araştırma nesnesinin imajına da ışık tutmaktadır.

Ülkemizde jandarma kavramına yönelik metafor analizi yaklaşımı ile yapılan bir çalışma bulunmamıştır. Ancak Sarı (2010, s. 55-57) çalışmasında, ilköğretim öğrencilerinin polise yönelik düşüncelerini metaforlar aracılığıyla incelemiş ve polis hakkındaki düşüncelerin oluşmasında etkili olan faktörleri ele almıştır. Bu çalışmada öğrencilerin genel olarak polise yönelik olumlu düşüncelere sahip olduğunu belirleyen Sarı, öğrencilerin polise yönelik geliştirdiği metaforları; “güvenlik ve korumadan sorumlu biri olarak polis”, “güç ve kahramanlık sembolü olarak polis”, “iyilik ve dostluk sembolü olarak polis”, “aile üyesi olarak polis”, “kötülük sembolü olarak polis”, “hareketli bir meslek olarak polis”, “adalet bekçisi olarak polis” ve “eğitimci olarak polis” şeklinde sekiz ana tema altında toplamıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin “askerler gibi bizim iyiliğimizi düşünürler”, “askerler gibi disiplinlidirler”, “askerler gibi vatanımızı korurlar” cevaplarını vermeleri, güvenlikten sorumlu bir unsur olarak polisi tanımlamada asker/jandarma metaforunu ikinci sıklıkta kullanmışlardır.

ABD Başkanlık Ofisi tarafından hazırlanan “21’inci Yüzyıl Polisi” raporunda, kamu güvenliği kültürünün, savaşıdan ziyade muhafız (koruyucu) olarak benimsenmesi gerektiği belirtilmiştir (Ramsey ve Robinson, 2015). Böylelikle hem kurumlar hem de toplum içinde güven ve meşruiyet oluşturmak için bir anlayış birliği geliştirilmesini önermişlerdir. Bu çalışmayı odak noktası edinen Thibodeau vd. (2017) polisin rolünü açıklamada, koruyucu ve savaşçı metaforlarının kullanılması ve bu kullanımların etkileri üzerine araştırma yapmışlardır. Bu çalışmaya göre:

“Muhafız” metaforunu seçen kişiler polisin toplumdaki koruyucu ve savunmacı rolünü vurgulamaya meyilli iken “Savaşçı” metaforunu seçenler polisin şiddet kullanma kapasitesini vurgulamaya odaklanmaktadırlar. “Muhafız” metaforunu seçen kişiler “Savaşçı” metaforunu seçenlere göre adalet sisteminin çok etkili ve adil olduğunu; koluğa karşı tutumlarının daha olumlu olduğunu ifade etmişlerdir.

“Polis, topluma hizmette önemli rolü olup, çoğunlukla bu uğurda zarar görseler bile vatandaşları koruyan muhafızlardır” cümlesini okuyanlar, “Polis, topluma hizmette önemli rolü olup, bu uğurda savaşırken zarar görseler bile vatandaşları koruyan savaşçılardır” cümlesini okuyanlara göre polise karşı daha olumlu tutum sergilemişlerdir. Bu durum, metaforlar kullanılarak, bir şeye karşı kişilerin tutumlarının yönlendirilebileceğini göstermektedir.

Bu çalışmada metafor analizi, jandarma subayları ile subay adaylarının deneyimlerini ve algılarını açığa çıkarmada ve anlamlandırmada etkili bir araç olarak kullanılabilirliği düşünülmüş ve seçilmiştir.

Bu doğrultuda araştırmanın amacı, jandarma kavramının subay adaylarında ve subaylarda ne anlam ifade ettiğini ve imgesel olarak nasıl ifade edildiğini belirlemektir. Aşağıdaki sorulara, genel amaç doğrultusunda cevap aranmıştır:

1. Katılımcıların jandarma kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar nelerdir?

2. Ortak özellikleri dikkate alınarak, belirlenen metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında birleştirilebilir?

Metaforlar ve Jandarma arasında kurulan ilişkiler, öğrencilerin kolluk hizmetlerine bakışını ortaya koymada önemlidir. Bu bağlamda kolluk eğitimi ve öğrenimi alan öğrencilerin yeni düşünce üretebilme becerileri ile düşünsel arka planını ve derinliğini ortaya çıkarma hem ülkemizdeki kolluk öğretiminin niteliğini hem de kolluk eğitiminin bireylere kazandırdığı düşünsel gücün durumunu gösterebilecektir. Ayrıca subayların yaptıkları görevin nitelikleri ve görev şartlarının kolluk öğretiminin ve eğitiminin bireylere kazandırdığı düşünsel gücün düzeyine yaptığı etkiler de görülebilecektir.

Metaforik analiz çalışmasıyla kamu güvenliğine yönelik elde edilecek nitelikli verilerin literatüre anlamlı katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Çünkü hem asayişin hem de kamu güvenliğinin sağlanmasında önemli bir role sahip olan/olacak subay ve subay adaylarının bakış açıları ortaya çıkarılacaktır. Böylelikle subay ve subay adaylarının Jandarma Teşkilatına yönelik imajlarını da ortaya koymasına ışık tutacaktır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Metaforların belirlenmesinde, nitel araştırma tekniklerinden birisi olan olgu bilim (fenomenoloji) yöntemi kullanılmıştır. Olgu bilim, günlük hayatta çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilen; algılar, deneyimler, kavramlar ve olaylar gibi olgulara odaklanmaktadır. Katılımcılar tarafından oluşturulan anlamları tanımlamak ve açıklamak amacıyla kullanımı sık sık tercih edilmektedir (Annells, 2006; Yıldırım ve Şimşek, 2018). Olgu bilim yönteminin temelini kişisel deneyimler oluşturduğundan ilgili tecrübeyi yaşamış ya da yaşamakta olan kişilerin bir olguya ilişkin, algılamaları ve olaylara yükledikleri anlamları ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır.

Özellikle bireylerin kendilerini etkili biçimde ifade edebilmesine olanak veren ve kişisel verilerin elde edilmesini mümkün kılan metafor analizinin (Schmitt, 2005; Güneş ve Fırat, 2016), jandarma kavramına yönelik algının araştırılmasında kullanılabilir uygun bir yöntem olduğu değerlendirilmiştir. Böylelikle araştırmaya katılan katılımcıların algıları yönlendirilmeden ve tamamen kendi ifadeleriyle veri elde edilmesi sağlanmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın hedef evreni, J.Gn.K.lığının ihtiyacı olan subayların yetiştirildiği Jandarma ve Sahil Güvenlik Fakültesinde lisans düzeyinde eğitim-öğretime devam eden 624 subay adayı öğrenci ile Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisinde görev yapan 298 subaydır. Araştırmanın örneklemini ise hedef evrenden ulaşılabilen 177 subay adayı öğrenci ile çeşitli birimlerde görev yapan 158 subaydan oluşmaktadır. J.Gn.K.lığının subay ihtiyacını karşılamak üzere ilk olarak 2017 yılında faaliyetlerine başlamış olan fakültenin ilk mezunları olacak öğrencilerden meslekleri ile ilgili geliştirdikleri metaforların belirlenecek olması ve farklı birliklerde, farklı sürelerle görev yapmış subayların seçtikleri metaforların belirlenmesi ve karşılaştırma yapılması nedeniyle bu araştırmada amaçlı çalışma grubu seçilmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak ilgili yazında sıklıkla kullanılan yarı yapılandırılmış soru formu tercih edilmiştir. Bu kapsamda her bir katılımcıdan, araştırmanın amacına uygun olarak oluşturulan ve "Jandarma..... gibidir; çünkü....." açık uçlu cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Metaforun konusu ile kaynağı arasındaki bağı daha açık bir şekilde çağrıştırmak için "gibi" kavramı (Ekici, 2016), algıların daha güvenilir bir şekilde ortaya çıkarılabilmesi ve öğrencilerin belirleyeceği metaforları hangi anlamda kullandıklarını açıklamaları için "çünkü...." kavramı eklenmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2018) belirlenen metafor kavramının tek başına metaforun betimsel ve görsel gücünü ortaya çıkarmakta yeterli olamayacağını, bu nedenle "çünkü" vurgusuyla nedenin sorulması gerektiğini belirtmişlerdir. Ekici (2016) de farklı katılımcıların bir olgu/kavram için aynı metaforu belirledikleri durumlarda aynı algıyı ifade edip etmediklerinin açıklama bölümünden ortaya çıkarılmasının mümkün olduğunu belirtmektedir.

Soru formu katılımcılara dağıtılmadan önce metafor olgusu örneklerle açıklanmış ve katılımcıların tek bir metafor üzerinde yoğunlaşarak algılarını ifade etmeleri istenmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin değerlendirilmesinde "içerik analizi tekniği" kullanılmıştır. Verilerin analizine başlamadan önce katılımcıların cevap kâğıtlarını araştırma amacına uygun olarak doğru doldurulup-doldurmadığı kontrol edilmiştir. 177 subay adayının 22'sinin (% 12,4), 158 subayın 19'unun (% 12) kâğıtlarının araştırmaya uygun şekilde doldurulmadığı (Metafor yazılmaması, metafora ilişkin gerekçe yazılacak çünkü bölümünün doldurulmaması gibi) belirlendiğinden bu kâğıtlar değerlendirmeye alınmamıştır. Kabul edilebilir olan subay adaylarının cevap kâğıtları "SA",

subayların cevap kağıtları ise "S" kodu ile numaralandırılmıştır.

Değerlendirilmeye uygun olan kâğıtlardan metaforlar belirlenmiş ve ortak özellikler bakımından uygun 15 farklı kavramsal kategori geliştirilmiştir. Sonrasında metaforlar incelenerek uygun kategorilere dağılımı yapılmıştır.

Geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması aşamasında, çalışmada elde edilen metaforların belirlenen kavramsal kategorileri temsil edip etmediğini teyit etmek amacıyla iki araştırmacının kodları ve kodlara ilişkin belirledikleri kategoriler karşılaştırılmıştır (Creswell, 2003; Houser, 2015). Geçerlilik için aşağıda belirtilen üç aşama uygulanmıştır. Bunlar (Ekici, 2016; Yıldırım ve Şimşek, 2018):

- a. Araştırmadan elde edilen veriler kodlanmış ve veri analiz süreci ayrıntılı olarak açıklanmış,
- b. Kategorileri en iyi temsil ettiği değerlendirilen açıklamalardan örneklere bulgular bölümünde yer verilmiş,
- c. Detaylı literatür taraması ile araştırmalar arası tutarlılık sağlanmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın güvenilirliğini sağlama aşamasında, araştırma sonucunda ulaşılan 15 kavramsal kategori altında verilen metaforların söz konusu kategoriye temsil edip etmediğini teyit etmek amacıyla uzman görüşünden yararlanılmıştır. Bu amaç doğrultusunda uzmanlara, metaforlar ve gerekçeleri ile kavramsal kategorilerin adları ve özelliklerini içeren iki liste verilmiş ve uzmanlardan eşleştirmeleri istenmiştir. İki uzman tarafından yapılan eşleştirmeler araştırmacıların belirledikleri kategorilerle karşılaştırılmış ve bu işlemin sonucunda, "görüş birliği" ve "görüş ayrılığı" sayıları tespit edilmiştir. Yapılan veri analizinin güvenilirliği; [Görüş birliği / (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x 100] formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Kodlayıcılar arasındaki ortalama güvenilirlik % 93 olarak bulunmuş ve uzmanlar ile araştırmacıların değerlendirmeleri arasındaki uyumun % 90 üzeri olduğu ve arzu edilen düzeyde bir güvenilirlik sağlanmış olduğu görülmüştür.

Verilerin değerlendirilmesinde Nvivo 11 programı kullanılırken, kelime bulutu hazırlanmasında wordle (<http://www.wordle.net/>) programından yararlanılmıştır.

4. Bulgular

Çalışmanın ilk aşamasında çalışma grubunu oluşturan 177 subay adayının uzmanlık eğitimi aldıkları jandarma kavramına yönelik olarak ürettikleri metaforlar incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Bu aşamada 22 kişinin ürettiği metaforlar araştırma kapsamına alınmamıştır. Tablo 1'de yüzde ve frekans değerleri verilen 155 geçerli metafor araştırmanın temel veri kaynağı olarak belirlenmiştir. Geleceğin Jandarma subayı adayları toplamda 101 çeşit metafor üretmişlerdir. Bu metaforlardan 21 tanesi 9 ile 2 arasında tekrar edilme sıklığına sahipken, geriye kalan 80 metafor ise birer kez üretilmiştir. En çok kullanılanlar sırasıyla; "Aile", "Baba", "Su", "Anne", "Kurt", "Güneş", "İlaç" ve "Köprü" metaforlarıdır. Aile ve aile üyeleriyle ilgili seçilen metaforların en fazla sayıda üretilen metaforlar olması dikkat çekmektedir.

Tablo1. Jandarma Subay Adaylarının Ürettikleri Metaforların Tablosu

S.N.	Metafor Adı	Frekans (Tekrar Kavram Sayısı)	%
1	Aile	9	5.8
2	Baba	8	5.2
3	Su	6	4
4	Anne. Kurt	5x2=10	6.4
5	Günes. İlac. Köprü	4x3=12	7.7
6	Adalet, Dağ, Kadife Eldiven İçindeki Demir Yumruk, Kalkan	3x4=12	7,7
7	Bal Porsuğu, Çelik Yumruk, Hızır, Irmak, Işık, Joker, Kapı, Kitap, Nefes	2x9=18	11,6
8	Abi, Adalet Savaşçısı, Adalet Terazisi, Ağ, Akarsu, Arı, Aslan, Ateş, Ayna, Azrail, Başkalaşım, Berrak Su, Bozkurt Ordusu, Çelik Zırh, Cephe, Cesaret, Çınar, Dağın Zirvesi, Demir Yumruk, Deniz Suyu, Devletin Şefkat Eli, Duvar, El, Evlat, Fazla Mesai, Fedakârlık, Fidan, Gökyüzü, Gül, Güven, Halk, Hava, Hayat, Hayati Bir Organ, Hibrit Motor, Hukuk Askeri, İlk Çocuk, İnsan, Irgat, İsveç Çakısı, Kalem Kutusu, Kanun Ordusu, Karınca, Kartal, Koli Bandı, Komando Brövesi, Kurşun Kalem, Kurtarıcı, Makine Çarkı, Mekanizma, Meşale, Mevsimler, Meyve Bahçesi, Mustafa Kemal, Okey Taşı, Oksijen, Okyanus, Önsöz, Ordunun Görünen Yüzü, Pusula, Robin Hood, Şefkat Ordusu, Şefkatli El, Sevgi, Süzgeç, Terazi, Tır, Toplumun Kalbi, Ülkenin Kalbi, Ülkenin Sigortası, Umut, Üvey Evlat, Uzun Bir Yol, Vücut, Yağmur, Yapının Orta Direği, Yaprak, Yardımlaşmak, Yunus, Zifiri Karanlıktaki Sokak Lambası	1x80=80	51,6
Toplam		155	100

Çalışmanın ilk aşamasının ikinci bölümünde çalışma grubunu oluşturan 158 subayın jandarma kavramına yönelik olarak ürettikleri metaforlar incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Bu aşamada 19 subayın ürettiği metaforlar araştırma kapsamına alınmamıştır. Tablo 2’de yüzde ve frekans değerleri verilen 139 geçerli metafor araştırmanın temel veri kaynağı olarak belirlenmiştir. Farklı hizmet yılına ve farklı rütbelere sahip Jandarma subayları toplamda 84 çeşit metafor üretmişlerdir. Bu sayının subay adaylarında olduğu gibi yüksek olması subayların da jandarma kavramıyla ilgili farklı düşüncelere sahip olduklarını göstermektedir. 20 metafor 13 ile 2 arasında tekrar edilme sıklığına sahipken, geriye kalan 64 metafor ise birer kez üretilmiştir. En fazla tekrarlananlar sırasıyla; Baba, Kadife Eldiven Giymiş Demir Yumruk, Anne, İsveçre Çakısı, Hızır metaforlarıdır. Baba ve anne gibi aile üyeleriyle ilgili seçilen metaforlar burada da fazla sayıda üretilmiştir.

Tablo 2. Jandarma Subaylarının Ürettikleri Metaforların Tablosu

S.N.	Metafor Adı	Frekans (TekrarKavram)	%
1	Baba	13	9.
2	Kadife eldiven çivmis demir yumruk	11	7.
3	Anne	7	5
4	İsvicre çakısı. Hızır	5x2=1	7.
5	Nefes. Çınar. Güneş/Av. Sigorta.	3x4=1	8.
6	Ağaç, Temel/Temel taşı, (iyi) Dost, (Kırsalın) Kapı(sı), Karınca, Evlat/Üvey evlat, Aile, Arı, Robot, Sığınak, Terazî	2x11=22	15,8
7	Acil durum butonu, Akarsu, Akıl, Aslan, Ata, Ateş ve su, Atmosfer, Ayna, Bağ, Başışıklık sistemi, Bomba, Buğday, Bukalemun, Çakmak, Çanta, Çark, Çelik, Çoban Köpeği, Damar ağı, Değirmen, Demir, Doktor, Dümen, Elek, Emanetçi, Emekli Maaşı, Gelişim, Gökkuşluğu, Gözbebeği, Halk, Hava, Havalimanı, Hayat, ilaç, İngiliz anahtarı, Kaçak akım koruma rölesi, Kahraman, Kalkan, Kalp, Kaya, Kilim, Koruma ve ölüm meleği, Kök, Köylü, Kurtarıcı, Makine, Mekanizma, Maymuncuk, Modern, 0 grubu kan, Otobüs, Organ, Öğütücü, Pilot, Program, Sopa, Su, Umut ve korku, Vatandaş, Veli, Yeni gelin, Yıldız, Yol, Zar	1x64=64	46
Toplam		139	10

İkinci aşamada ise araştırma kapsamına alınan metaforlar ilgili kategoriler bazında değerlendirilmiş ve ortak özellikleri bakımından 15 kategoriye dağılımı yapılmıştır (Tablo 3 ve Tablo 4). Subay adaylarını kapsayan ilk bölümde (Tablo 3) kategoriler ve frekansları verilmiştir; "gerekliliği (31), koruyucu (30), savaşçı (14), şefkatli (13), fedakârlık (10), kanun ordusu (9), kurtarıcı (8), adil olması (8), cefakâr (7), gelişime ve yeniliğe açık (7), çalışkanlık (5), kahramanlık (4), vatan sevgisi (3), özgüven (3) ile azim ve dayanıklılık (3)".

Tablo 3. Jandarma Subay Adayları Metaforlarının Kategorilere Sınıflandırılması

S.No.	Kategoriler	Metaforlar	Metafor Frekansı ve (Yüzdesi)	Metafor Sayısı
1	Gerekliliği	Su (5), ilaç (3), Nefes (2), Güneş (2), Deniz Suyu, Hayat, Makine Çarkı, Hava, Yağmur, İnsan, Kurşun Kalem, Irmak, Mekanizma, Okey Taşı, Hayati bir Organ, Toplumun Kalbi, Oksijen, İsveç Çakısı, Ülkenin Kalbi, Joker, Yaprak, Kitap, Köprü (1)	31 (%20)	23
2	Koruyucu Olması	Baba (4), Aile (4), Kalkan (3), Dağ (3), Anne (2), Halk, Gül, Kapı, Çınar, Güven, Okyanus, Çelik Zırh, Kadife Eldiven İçindeki Demir	30 (%19,4)	19

		Yumruk, Ülkenin Sigortası, Çelik Yumruk, Abi, Yapının Orta Direği, Duvar, Gökyüzü (1)		
3	Savaşçı Olması	Bal Porsuğu (2), Kurt (2), Yunus, Azrail, Hibrit Motor, Köprü, Ordunun Görünen Yüzü, Çelik Yumruk, Su, Cephe, Aslan, El (1)	14 (%9)	12
4	Şefkatli Olması	Aile (3), Anne (2), Kapı, Şefkat Ordusu, Köprü, Evlat, Devletin Şefkat Eli, Şefkatli El, Yardımlaşmak, Fidan (1)	13 (%8,4)	10
5	Fedakâr Olması	Baba (3), Aile (2), Fedakârlık, Fazla Mesai, Joker, Anne, Demir Yumruk (1)	10 (%6,4)	7
6	Kanun Ordusu Olması	Kanun Ordusu, Irmak, Adalet, Adalet Terazisi, Kadife Eldiven İçindeki Demir Yumruk, Ağ, Köprü, Ateş, Hukuk Askeri (1)	9 (%5,8)	9
7	Adil Olması	Adalet (2), Süzgeç, Robin Hood, Adalet Savaşçısı, Terazi, Işık, Kadife Eldiven İçindeki Demir Yumruk (1)	8 (%5,2)	7
8	Kurtarıcı Olması	Hızır (2), Güneş (2), Umut, Mustafa Kemal, Kurtarıcı, İlaç (1)	8 (%5,2)	6
9	Cefakâr Olması	Baba, Üvey Evlat, Tır, İlk Çocuk, Zifiri Karanlıktaki Sokak Lambası, Irgat, Önsöz (1)	7 (%4,5)	7
10	Gelişime ve Yeniliğe Açık Olması	Başkalaşım, Meyve Bahçesi, Meşale, Işık, Pusula, Koli Bandı, Kurt (1)	7 (%4,5)	7
11	Çalışkan Olması	Uzun Bir Yol, Arı, Vücut, Karınca, Mevsimler (1)	5 (%3,2)	5
12	Kahramanlı ğı	Kurt, Kitap, Bozkurt Ordusu, Cesaret (1)	4 (%2,6)	4
13	Azim ve Dayanıklılığ ı	Akarsu, Kalem Kutusu, Berrak Su (1)	3 (%1,9)	3
14	Özgüven Sahibi Olması	Dağın Zirvesi, Komando Brövesi, Kartal (1)	3 (%1,9)	3
15	Vatan Sevgisi	Ayna, Sevgi, Kurt (1)	3 (%1,9)	3

İkinci aşamanın ikinci bölümde ise (Tablo 4) kategoriler ve üretilen subay frekansları şu şekildedir; gerekliliği (21), koruyucu (20), cefakâr (12), savaşçı (12), çalışkanlık (12), vatan sevgisi (9), şefkatli (9), fedakârlık (9), azim ve dayanıklılık (8), kurtarıcı (8), adil olması (5), gelişime ve yeniliğe açık (5), kanun ordusu (4) ile özgüven sahibi olmak (3), kahramanlık (2).

Tablo 4. Jandarma Subayların Metaforlarının Kategorilere Sınıflandırılması

S.No.	Kategoriler	Metaforlar	Metafor Frekansı ve (Yüzdesi)	Metafor Sayısı
1	Gerekliliği	İsviçre Çakısı (5), Baba (5), Nefes (3), Ateş ve Su, Temel, İngiliz Anahtarı, Hayat, Otobüs, Evlat, 0 Grubu Kan, Gözbebeği (1)	21 (%15)	11
2	Koruyucu Olması	Baba (5), Çınar (3), Koruma ve Ölüm Meleği, Kalkan, Kırsalın Kapısı, İlaç, Sığınak, Hava Limanı, Emanetçi, Sopa, Sigorta, Başışıklık Sistemi, Kaçak Akım Koruma Rölesi, Aile (1).	20 (%14,4)	14
3	Cefakâr Olması	Ata, Atmosfer, Çoban Köpeği, Dümen, Üvey Evlat, Emekli Maaşı, Yeni Gelin, Değirmen, Köylü, Damar Ağı, Yıldız, Yol (1)	12 (%8,6)	12
4	Çalışkan Olması	Karınca (2), Arı, Çanta, Robot, Kapı, Modern, Organ, Makine, Su, Veli, Maymuncuk (1)	12 (%8,6)	11
5	Savaşçı Olması	Kadife Eldiven Giymiş Demir Yumruk (8), Kurtarıcı, Sigorta, Elek, Öğütücü (1)	12 (%8,6)	5
6	Vatan Sevgisi	Aile, Ayna, Bağ, Buğday, Hava, Halk, Kilim, Vatandaş, Temel Taşı (1)	9 (%6,5)	9
7	Şefkatli Olması	Anne (5), Hızır (2), Dost, Pilot, (1)	9 (%6,5)	4
8	Fedakâr Olması	Baba (3), Güneş/Ay (2), Çakmak, Dost, Kalp, Kök, (1)	9 (%6,5)	6
9	Azim ve Dayanıklılığı	Bomba, Akarsu, Çark, Demir, Çelik, Güneş/Ay, Kaya, Mekanizma, (1)	8 (%5,8)	8
10	Kurtarıcı Olması	Hızır (3), Sığınak, Sigorta, Doktor, Acil Durum Butonu, Program, (1)	8 (%5,8)	6
11	Adil Olması	Terazi (2), Ağaç, Gökkuşluğu, Kadife Eldiven Giymiş Demir Yumruk (1)	5	4

			(%3,6)	
12	Gelişime ve Yeniliğe Açık Olması	Ağaç, Gelişim, Robot, Akıl, Bukalemun (1)	5 (%3,6)	5
13	Kanun Ordusu Olması	Kadife Eldiven Giymiş Demir Yumruk (2), Kahraman, Umut ve Korku (1)	4 (%2,9)	3
14	Özgüven Sahibi Olması	Aslan, Arı, Zar (1)	3 (%2,2)	3
15	Kahramanlığı	Anne (2)	2 (%1,4)	1

Kategori 1: Jandarmanın Gerekliliği

Bu kategoride metafor üreten subaylar ve subay adayları jandarma metaforlarını gereklilik ve önem üzerinden oluşturmuşlardır. Türkiye yüzölçümünün %92'sinden sorumlu olan ve buna göre teşkilatlanarak tüm vatandaşlara hizmet götüren; bilgi, tecrübe, teçhizat ve teşkilatlanması ile teröristle mücadelede ülkenin en önemli unsuru olan Jandarmanın gerekliği bu kategoride üretilen metaforlar için çıkış noktası olmuştur.

Zorunluluk ve jandarmaya duyulan ihtiyaç ifadeleri bu kategoride hâkim düşüncedir. Ayrıca subay adaylarında suçluların gazabı ve korkulu rüyası, bazen her daim yanımızda bulunsa da farkına ancak ihtiyaç duyulduğunda varıldığı düşüncesi; subaylarda her türlü suçla mücadele ve her çeşit işi yapma düşüncesi de sıkça tekrarlanmıştır. Bu kategori subay adaylarının %20'sini temsil eden 31 subay adayının belirttiği 23 metafordan oluşurken, subayların %15'ini temsil eden 21 subayın belirttiği 11 metafordan oluşmaktadır. En fazla metaforun dâhil olduğu kategoridir. Yinelenen metafor imgeleri subay adaylarında su (f=5), ilaç (f=3), nefes (f=2) ve güneş (f=2) iken subaylarda İsviçre çakısı (5), baba (5) ve nefes (3)'dir. Bu kategoride yer alan bazı ifadeler aşağıda verilmiştir¹

“Jandarma su gibidir. Çünkü gerek askeri görevleri gerekse de kolluk görevleri ile hayatın her anında vatanın her köşesinde aktif olan Jandarma vatan ve vatandaş için hayati bir rol oynar.” (SA-96),

“Jandarma nefes gibidir. Çünkü jandarmanın olmadığı yerde her yer iflas eder. Jandarma her işin her faaliyetin başıdır. Eğer Jandarmayı yok sayarsak her şey yok olur. Devleti vücut olarak varsayarsak nefes almayan vücut iflas eder.” (SA-98),

“Jandarma binanın temeli gibidir. Çünkü jandarma ne kadar sağlam karakterli, disiplinli, dürüst ve çalışkan olursa ve işini ne kadar iyi yaparsa toplum ve ülkede sağlam temeller üzerine oturur.” (S-9),

“Jandarma nefes gibidir. Çünkü kesilince hissedilir.” (S-4).

Kategori 2: Jandarmanın Koruyucu Olması

2803 Sayılı Kanun, 2019-2023 Strateji Planı ve J.Gn.K.lığının Misyonunda belirtildiği gibi jandarmanın görevlerinden biri olan mülki görevi kapsamında “jandarma emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek, suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin dış korunmalarını yapmaktır”. Aynı kanunda jandarma tanımı yapılırken “Türkiye Cumhuriyeti Jandarması, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan” diye ifade edilmiştir. Bu tanımlamalar ve mülki görevi gereği jandarmanın koruyucu olma özelliği bu kategorinin temelini teşkil eder.

¹ Araştırma sürecine katılan subay adaylarının ifadeleri (SA) olarak, subayların ifadeleri (S) olarak belirtilmiş ve numaralandırılmıştır. Bu ifadeler orijinal olarak kendilerine aittir. Değiştirilmeden alınmıştır.

Bu kategori, subay adaylarının %19,4'ünü temsil eden 30 kişinin belirttiği 19 metaforu ve subayların da 20 kişi ile %14,4'ünü oluşturan 14 metaforu kapsamaktadır. Subay adaylarında ikinci sırada, subaylarda ise gereklilikle birlikte en çok tercih edilen kategoridir. En fazla yinelenen metafor imgeleri subay adaylarında baba (f=4), aile (f=4), kalkan (f=3), dağ (f=3) ve anne (f=2) iken subaylarda baba (f=5) ve çınar (f=3)'dir. Kategori kapsamındaki bazı ifadeler aşağıda sunulmuştur.

"Jandarma kapı gibidir. Çünkü jandarma gerektiğinde dış mihrakların, gerektiğinde ise içimizdeki hainlerin, milletimizin ve halkımızın canına, namusuna ve malına göz koyanların tepesine adeta çelik bir yumruk gibi iner. Jandarma, Atatürk ilkelerinin ve inkılaplarının, en önemlisi de Cumhuriyetin yılmaz bekçisidir." (SA-18),

"Jandarma baba gibidir. Çünkü nasıl bir baba hem evladını koruyup hem de onun iyiliği için gereken her şeyi yapıyorsa Jandarma da halkın iyiliği için hem onları korur kollar hem de durum ve koşul ne olursa olsun yapılması gerekeni yapar." (SA-41),

"Jandarma çınar ağacı gibidir. Çünkü çınar ağacı gibi köklü, bünyesinde her türlü canlıyı barındıran yerine göre kuruyan dallarını, kurtlanan bölümlerini yenileyen, gölgesinde koruyandır." (S-34).

Kategori 3: Jandarmanın Savaşçı Olması

Bu kategoride metafor üreten katılımcılar jandarma metaforlarını suç ve suçlulukla mücadele ve bu mücadeledeki azmi ve hiddeti üzerinden oluşturmuşlardır. Jandarmanın, ülkenin iç ve dış düşmanlarına, suçlulara karşı caydırıcılığını sağlayan gücü ve potansiyeli, vatani için gözünü kırpmadan ölme isteği bu kategorinin temelini teşkil eder.

Bu kategori subay adaylarında 14 kişinin belirttiği (%9) 12 metafordan; subaylarda ise 12 kişinin belirttiği (%8,6) 5 metafordan oluşmaktadır. En çok tercih edilen 3. kategoridir. En fazla yinelenen metafor imgeleri subay adaylarında bal porsuğu (f=2), kurt (f=2) iken subaylarda kadife eldiven giymiş demir yumruk (8)'tur. Kategori kapsamındaki bazı ifadeler aşağıda sunulmuştur.

"Jandarma bal porsuğu gibidir. Çünkü bal porsuğu ile çok fazla ortak özelliğe sahip. Mesela cesurdur. Hiçbir şeyden korkmaz. Zehirden etkilenmez. Zehiri içinde absorbe edip bayılıp devam eden porsuk gibi tüm olumsuzluklar bizleri sarsar ama hiçbir şey olmamış gibi kaldığımız yerden devam ederiz. Günlük 80 km. yürüyen bu hayvan bizimle aynıdır." (SA-155),

"Jandarma öğütücü gibidir. Çünkü onun olduğu yerde suçlar öğütülerek yok edilir." (S- 47).

Kategori 4: Jandarmanın Şefkatli Olması

Bu kategoride katılımcılar jandarmanın silah arkadaşlarının ve vatandaşların keder ve sevincine ortak olması ve silâh arkadaşları ile birbirlerini yürekten sevmek, hem kendi aralarında hem de tüm vatandaşlara karşı merhamet ve yardım duyguları ile hareket etmek özelliklerini kapsayan metaforlar üretmişlerdir.

Bu kategori subay adaylarının %8,4'ünü temsil eden 13 kişinin belirttiği 10 metafordan, subayların %6,5'ini temsil eden 9 kişinin belirttiği 4 metafordan oluşmaktadır. En fazla yinelenen metafor imgeleri subay adaylarında aile (f=3), anne (f=2) iken subaylarda anne (f=5) ve hızır (f=2)'dir. Kategori kapsamındaki bazı ifadeler aşağıda sunulmuştur.

"Jandarma kapı gibidir. Çünkü toplum devletten görmek istediği sevgiyi, saygıyı ve adaleti Jandarmadan görür. Devlet topluma en çok Jandarma teşkilatı aracılığıyla ulaşır. Devletin şefkatini ve adaletini Jandarma topluma hissettirir." (SA-55),

"Jandarma Ana gibidir. Çünkü ananın şefkati öyle büyüktür ki yavrusu için rahatını, zamanını, sıhhatini ve hatta canını seve seve karşılık beklemeden verir. İşte jandarmanın vatandaşlara nispeti anaların yavrularına nispeti gibidir." (S-75).

Kategori 5: Jandarmanın Fedakâr Olması

Jandarma personeli kendilerinin ve ailelerinin rahat ve selâmetinin TSK İç Hizmet Yönetmeliğinde (İç.Hiz.Yntm.) de belirtildiği gibi; "yurdun emniyet, asayiş ve kurtuluşuna bağlı olduğunu ve bunun için de icabında ölmekten çekinmemek lâzım geldiğini ve vazifenin büyüğünün de küçüğünün de bir ve her ikisinin de nefsinden üstün olduğunu düşünerek zamanında fedakârlıkla hareket edilmesi gerektiğini bilir" ve buna göre hareket eder. Bu kategoride bu bilinci ön plana çıkaran katılımcıların ürettiği metaforlar ele alınmıştır.

Bu kategori subay adaylarının %6,4'ünü temsil eden 10 kişinin belirttiği 7 metafordan, subayların %6,5'ini temsil eden 9 kişinin belirttiği 6 metafordan oluşmaktadır. En fazla yinelenen metafor imgeleri subay adaylarında baba (f=3) ve aile (f=2) iken subaylarda da aynı şekilde baba (f=3) ile güneş/ay (f=2)'dir. Kategori kapsamındaki bazı ifadeler aşağıda sunulmuştur.

“Jandarma baba gibidir. Çünkü baba gereken zaman ve yerde evlatları ve sevdikleri için tereddüt etmeden her türlü zorluğa göğüs gerer. Karşılık beklemeden her türlü fedakârlığı yapar. Babalar hiçbir davranışta ön planda değildir. Arkadan izlerler. Jandarma da tıpkı baba gibidir. Üzerine düşenin fazlasını yapar ve hiçbir karşılık beklemez, ön planda olmaz.” (SA-150),

“Jandarma iyi dost gibidir. Çünkü kötü gününde halkının çağırılmadan yanındadır. Fedakarlığın anlam bulduğu bir kurumdur.” (S-49).

Kategori 6: Jandarmanın Kanun Ordusu Olması

2803 Sayılı Kanundaki jandarma tanımında “kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin verdiği görevleri yerine getiren” diye belirtilmiş ve Hizmet Sınırı başlıklı 9’uncu maddesine göre” kanun ve nizamlar ile bunlara dayalı olarak verilen emir ve kararların öngörmediği hiçbir görev jandarmadan istenemez” şeklinde ifade edilmiştir. Bu tanımlamalar doğrultusunda jandarmanın kanun ordusu olma özelliği bu kategorinin temelini teşkil eder.

Kanun Ordusu kategorisindeki metaforların subay adaylarında toplam metafor sayısına oranı %5,8 iken subaylarda %2,9’dur. Aşağıda, bu kategoride yer alan bazı ifadeler verilmiştir;

“Jandarma kadife eldiven içindeki çelik yumruk gibidir. Çünkü jandarma anayasamızın gerektirdiği şekilde hareket eden vatandaşlarımızın yanında olur. Anayasayı ihlal edenlere karşı Jandarma Genel Komutanlığı çelik yumruğunu gösterir. Jandarma bir kanun ordusudur.” (SA-17),

“Jandarma kahraman gibidir. Çünkü gücünü kanunlardan alması nedeniyle ve bu gücü kullanırken hiçbir güçlükten tehlikeden yılmadan cesaret ve feragatle kahramanca mücadele ederek verilen vazifeleri yerine getirme azim ve kararlılığında olması.” (S-51).

Kategori 7: Jandarmanın Adil Olması

Jandarma maiyetine eşit muamele yapmaya ve haklarında âdil hareket etmeye mecburdur. Bununla birlikte insanların hak ve hukukunu gözeterek herhangi bir konuda hüküm vereceği zaman tarafsız olmalıdır. Yakınları aleyhine dahi olsa adaletten sapmaz. Ne kendi istekleri ne de yakınlarının isteklerine göre hareket etmez. Olay ve durumlara menfaat açısından değil, doğruluk ve adalet açısından yaklaşır. Karar vermeden önce dikkatli bir biçimde inceleme yapar. Bu kapsamdaki metaforlar Jandarmanın Adil Olması kategorisinde değerlendirilmiştir. Kategori kapsamındaki bazı ifadeler aşağıda sunulmuştur.

“Jandarma süzgeç gibidir. Çünkü Jandarma, iyiyi, kötüyü, doğruyu, yanlış adalete uygun ve anayasaya uygun kurallar çerçevesinde topluma hizmet verir ve ülke güvenliğini sağlar.” (SA-49),

“Jandarma terazi gibidir. Çünkü ülke içinde görev yaptığı sorumluluk alanı ve görev sahası olarak toplum nezdinde “Adalet” kavramının tecelli etmesi sürecinde insanlarla birinci derecede muhatap olan bir kurumdur, dolayısıyla adalet terazisinin dengelenmesinde birincil sorumluluk taşımaktadır.” (SA-71).

Kategori 8: Jandarmanın Kurtarıcı Olması

Jandarmanın doğal afetler sonucunda zor durumda kalan, suçluların meydana getirdiği tehdit ve tehlike sonucu mal ve can güvenliği kalmayan vatandaşların derhal yardımına koşması, bu tehdit ve tehlike ortamını engellemesi düşüncesi ile ortaya konulan metaforlar bu kategoride ele alınmıştır. Ayrıca yurt dışı tehditlere karşı jandarmanın rolü de bu kapsama dahil edilmiştir. Kategori kapsamındaki bazı ifadeler aşağıda sunulmuştur.

“Jandarma Mustafa Kemal gibidir. Çünkü tarihi boyunca milleti ve vatani için yılmadan çabalamış ve tevazu, fedakârlık ve feragat örneği olmuştur.” (SA-7),

“Jandarma Hızır gibidir. Çünkü nerede, ne zaman ihtiyacınız olursa, en kısa zamanda yardımınıza koştuğunu görürsünüz.” (S-59).

Kategori 9: Jandarmanın Cefakâr Olması

Jandarma personeli meslek hayatı boyunca çoğu aile götürülmez garnizon olmak üzere en az 3 kez sıralı hizmet görevi icra etmektedir. Bu nedenle hayatının önemli bir bölümünde eşinden ve çocuklarından ayrı kalmakta, iyi ve kötü günlerinde onların yanında bulunamamaktadır. Ayrıca görev yaptığı alanlar birçok imkândan mahrum olan kırsal kesimdir. Zorlu arazi ve hava şartlarında tüm sıkıntılara, yorgunluğa ve yokluğa rağmen jandarmanın vatan ve milleti için icra ettiği görevi ifade eden metaforlar bu kategoride değerlendirilmiştir.

Bu kategori subay adaylarının %4,5'ini oluşturan 7 kişi tarafından tercih edilirken subayların %8,6'sını oluşturan 12 kişi tarafından ve 3. sırada tercih edilmiştir. Kategori kapsamındaki bazı ifadeler aşağıda sunulmuştur.

"Jandarma baba gibidir. Çünkü Türkiye'nin bütün cefasını o çeker. Sefasını çocukları (diğer kuvvetler) sürer." (SA-142),

"Jandarma emekli maaşı gibidir. Çünkü kazanmak için yıllarca çalışırsın fakat geçinmekte zorluk çekersin." (S-33).

Kategori 10: Jandarmanın Gelişime ve Yeniliğe Açık Olması

Bu kategoride, Jandarmanın komutansız kaldığı zamanlarda bile "kati ve doğru bir karar vermeye ve iş görmeye yetecek kadar nazari, ameli bilgi ve tecrübe sahibi olma, yüksek kabiliyet kazanma ve her an arttırmaya çalışmak için çaba göstermesini" (İç.Hiz.Yntm.) ön plana koyan metaforlar değerlendirilmiştir. Aşağıda, bu kategoride yer alan bazı ifadeler verilmiştir;

"Jandarma başkalaşım gibidir. Çünkü her duruma karşı kendini hazırlama potansiyeline sahiptir. Tedbirli, ileriye dönüktür. Evrime hazır, aynı zamanda gelenekçidir." (SA-29),

"Jandarma bukalemun gibidir. Çünkü her türlü ortama ayak uydurabilmelidir." (S-19).

Kategori 11: Jandarmanın Çalışkan Olması

Jandarma vizyonunda olduğu gibi "Ulusal ve uluslararası alanda saygın, güvenilir ve kaliteli hizmet sunan örnek kolluk kuvveti olma" gayesi doğrultusunda jandarma personeli kendisine verilen her türlü görevi tam, doğru, zamanında ve hızlı bir şekilde yerine getirmek için yorgunluk, bıkkınlık göstermeden ve mesai mefumu gözetmeden çalışmaktadır. Bu hususları içeren metaforlar bu kategori kapsamında ele alınmıştır.

Bu kategori subay adaylarınca çok fazla tercih edilmemiş olmakla birlikte subayların %8,6'sını oluşturan 12 kişi tarafından 3. sırada tercih edilmiştir. Kategori kapsamındaki bazı ifadeler aşağıda sunulmuştur.

"Jandarma karınca gibidir. Çünkü onlar da hiç durmadan azimle çalışır ve sürekli iş birliği içinde çalışarak birçok zor şeyi başarırlar." (SA-104).

"Jandarma güven kapısı gibidir. Çünkü verilen tüm görevleri her türlü şartlarda mesai mevhumu gözetmeksizin yerine getirir. Vatandaşın güvenliği için gerekli tedbirleri alır." (S-55).

Kategori 12: Jandarmanın Kahramanlığı

Jandarma tehlikeden asla korkmayarak ve icabında ölmekten çekinmeyerek, yürekli olarak vazifesini yapar. Bu temelde üretilen metaforlar bu kategori altında değerlendirilmiştir.

Kategori 13: Jandarmanın Azim ve Dayanıklılığı

Vazife yapılırken karşılaşılabilecek yorgunluk, uykusuzluk ve icabında açlık gibi "her türlü zorluk ve yokluklara katlanarak ve asla usanç ve yılmılık göstermeyerek sessizce ve düzenli olarak vazifeye devam edip, hizmeti istenildiği gibi tamamlamak" (İç.Hiz.Yntm.) bu kategorinin temelini oluşturmaktadır.

Kategori 14: Jandarmanın Özgüven Sahibi Olması

İyi bir jandarma kendisini tanır ve kendi analizini yapabilir. Böylelikle kendisiyle barışık bir birey olur. Yapabileceği ya da yapamayacağı şeylerin kararını başkaları değil kendisi verebilir. Jandarmanın özgüven sahibi olması, kendisi dışındaki kişilerin olumsuz duygu ve düşüncelerinden etkilenmesini engelleyerek yönlendirmelere kapalı olmasını sağlar. Bu şekilde olan jandarma kendisine yönelik iyi, olumlu duygular geliştirir. Kendisiyle ve çevresindeki kişilerle barışık olur. Yapacağı faaliyetlerde kendine güvenme duygusu doğrultusunda yürekli ve cesur olur.

Kategori 15: Jandarmanın Vatan Sevgisi

"Cumhuriyet, Yurt, Millet; Jandarmanın mukaddesatındandır. Bunlara içerden ve dışardan vaki olacak her türlü tecavüzü karşılamak, def etmek ve lüzumunda bu uğurda hayatını fedadan çekinmemek" (İç.Hiz.Yntm.) her jandarma personelinin borcudur. Bu her jandarmanın vatan sevgisinin temelini oluşturur ve bu temele dayalı üretilen metaforlar bu kategoride ele alınmıştır.

Şekil 1'de subay adaylarının Şekil 2'de subayların ürettikleri metaforların kelime bulutu verilmiştir. Bu şemalardan da anlaşıldığı üzere, jandarma kavramı öncelikle Aile ve Baba metaforlarıyla açıklanmaktadır. Eşit frekansları olan metaforlar, eşit punto vurgularıyla belirtilmektedir.

Sonuç

Bu araştırma;

Jandarma subay adaylarının önceki deneyimlerini, aldıkları eğitimi ve yaşamışlıklarını harmanlayarak jandarma kavramını nasıl algıladıklarını belirlemek,

Jandarma subaylarının meslek hayatları boyunca aldıkları kurslar, eğitimler, edindikleri tecrübeler ve görev çeşitlerini harmanlayarak jandarma kavramını nasıl algıladıklarını belirlemek,

Jandarma subaylarının öğrencilik dönemindeki jandarma kavramına yönelik algıları ile icra ettikleri çeşitli görevler sonucu ve meslek hayatlarının ilerleyen dönemlerindeki jandarma kavramına yönelik algılarını karşılaştırarak ortaya çıkan değişimi tespit etmek,

Tüm bu veriler doğrultusunda Jandarma Genel Komutanlığında görev yapan ve gelecekte yapacak olan yönetici kademesinin Jandarmaya yönelik imajını farklı bir bakış açısıyla ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Çalışmaya katılan 177 subay adayı 155 geçerli metafor üretmiştir. 21 metafor 9 ile 2 arasında tekrar edilme sıklığına sahipken, geriye kalan 80 metafor ise birer kez üretilmiştir. Çalışmaya katılan 158 subay ise 139 geçerli metafor üretmiştir. Bunlardan 20 metafor 13 ile 2 arasında tekrar edilme sıklığına sahipken 64 metafor ise birer kez üretilmiştir. Jandarma kavramıyla ilgili en fazla belirtilen metaforlar; subay adaylarında "Aile, Baba, Su, Anne, Kurt, Güneş, İlaç, Köprü" iken subaylarda "Baba, Kadife eldiven giymiş demir yumruk, Anne, İsviçre çakısı, Hızır" metaforlarıdır. Her iki grupta da sıklıkla belirtilen metaforların genel olarak hayatımızın vazgeçilmezleri arasından seçilmiş olan aile fertlerinden "anne" ve "baba" kavramı olduğu görülmüştür. Ayrıca subay adaylarında yaşamın temel unsurlarını oluşturan "su" ve güneş gibi kavramların jandarmayı açıklamakta kullanıldığı görülmektedir. Subaylarda ise jandarmanın halk içerisindeki konumunu, yaptığı görevin çok boyutlu ve kapsamlı olmasını ortaya koyan kavramların jandarmayı açıklamakta kullanıldığı görülmektedir. Her iki grupta da genel olarak bu metaforlar, Jandarmanın vazgeçilmez bir kurum olduğuna dikkat çekmektedir. Araştırmaya katılanlar daha çok somut ve çok bilinen kavramlarla jandarmayı açıklamayı tercih etmişlerdir.

Tamamına yakını aile ortamından ilk kez ayrılarak Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisine katılan jandarma subay adaylarının en çok kullandıkları metaforlardan ilk dört içerisinde "aile", "baba" ve "anne" metaforları bulunmaktadır. Bunun en önemli nedenleri arasında, subay adaylarının kendilerini bir aile ortamında algılamaları gösterilebilir. Ayrıca, fedakârlık kategorisinde Baba (3) ve Aile (2) metaforlarının yer alması, gelecekte görev yapacakları zorlu koşulların fedakârlık gerektirdiğinin farkında olduklarının bir göstergesi olabilir.

Subayların en çok kullandıkları metaforlardan ikisinin subay adaylarında olduğu gibi "baba" ve "anne" olması Jandarma Genel Komutanlığında yönetici kademesini işgal eden kişilerin de Jandarma Teşkilatını bir aile gibi görmeye devam ettiklerini göstermektedir. Buna ilave olarak, bu metaforları açıklarken kullandıkları ifadeler subayların jandarmayı toplumun velisi gibi gördüklerini göstermektedir. Subayların en çok kullandığı diğer üç metafor olan Kadife eldiven giymiş demir yumruk (11), İsviçre çakısı (5) ve Hızır (5) metaforları jandarmanın kamu düzenine uyan halka şefkatli ve hoşgörülü davranırken, suçlulara ise kanunların verdiği yetkiler kapsamında en sert yüzünü gösterdiğini; yaptığı görevin çok boyutlu ve kapsamlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Hem Jandarma Subay adaylarında hem de Jandarma Subaylarında "jandarmanın gerekliliği" ve "koruyuculuk" kategorileri subay adaylarında %20'lik subaylarda ise %15'lik oranlarla ilk sıraları almıştır. Jandarmanın tüm toplumsal yaşam alanlarında faaliyet yürüten bir kurum olması, varlığının en önemli amacının emniyeti ve asayişini sağlayarak insanların güvenlik ihtiyacının giderilmesi, suç ve suçlularla mücadelede gösterdiği çaba göz önünde bulundurulduğunda jandarma kavramının bu kategorilerle ilişkilendirilmesinin niceliksel olarak neden bu kadar yüksek olduğunu açıklamaktadır. Nitekim, hem 2803 Sayılı Kanun'daki tanımlamada hem de "Bireylerin temel hak ve özgürlüklerini gözeterek, emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak ve korumak" olarak belirlenen Jandarmanın Misyonundaki "koruyucu" niteliğini vurgulayan ifadelerin, araştırma kapsamında üretilen metaforlarla da örtüşmesi, geleceğin subay adaylarının bu misyonu içselleştirdiklerini teyit ettiği gibi subayların da ilerleyen meslek hayatlarında bu içselleştirmeyi devam ettirdiklerini göstermektedir.

Üçüncü sıradaki "Savaşçı" özelliğini belirten metaforlar ve açıklamaları göz önünde bulundurulduğunda her iki grup açısından da hem teröristlerle hem de suçlularla mücadelenin gerektirdiği bedeni ve zihni hazırlıklar ile Jandarmanın askeri yönünün öneminin farkında oldukları ifade edilebilir.

Jandarma subay adaylarına, daha mesleğin başında eğitim ve öğretim metotları ile jandarmanın ne olduğu, görevleri ve bu görevlerin nasıl yapılacağı bilgisi ve yetisi kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu yetileri ve bilgileri kullanacakları gerçek ortam ve imkanlar henüz sağlanmamıştır. Bu durum jandarma subay adaylarının jandarmayı tanımlarken en çok "gereklilik", "koruyucu" ve "savaşçı" kategorisini tercih etmelerine neden olmuş olabilir. Fiili olarak bir müddet görev icra etmiş ve deneyim sahibi olan subaylarda da bu görüşün devam ettiği anlaşılmaktadır. Subay adayları jandarmayı aile anlayışı içerisinde değerlendirmesiyle bağlantılı olarak 4'üncü ve 5'inci sırada "şefkatli" ve "fedakarlık" kategorilerini tercih ederken, farklı coğrafya ve görev alanlarında faaliyet yürütmüş olan subayların asayiş ve terörle mücadele kapsamında yaşadıkları zorlu koşullar ve harcadıkları çabalar ile "çalışkanlık" kategorisini; yaptıkları fedakarlıklara karşı gereken maddi ve manevi karşılığı tam olarak alamadıkları algısıyla "cevakârlık" kategorisini tercih etmişlerdir.

Jandarma teşkilatı içerisinde görev yapan farklı statüdeki personele de jandarma kavramıyla ilgili benzer çalışmalar yapılarak statüler arasındaki jandarma algısı ortaya konulabilir ve kıyaslama yapılabilir. Ayrıca Jandarmanın hizmetlerinden doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenen gruplarla da çalışmalar yapılması karar alıcılara strateji geliştirme çalışmalarında fayda sağlayacaktır. Bu tarz çalışmalar doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar, kurumun halkla ilişkiler politikalarının tekrar düzenlenmesine ve personel aidiyetinin artırılmasına yönelik olarak yürütülecek çalışmalara yön verebilir.

Jandarma kavramına dönük yapılan bu araştırma, koluğa yönelik diğer alan ya da kavramlar için de yapılabilir. Metafor kullanımından, suç önleme ve suçla mücadeleye çözüm üretmekte de istifade edilebilir.

Kaynakça

- Akman, N. (1991). *Yönetimde iç güvenlik ve jandarma*. Genelkurmay Basımevi.
- Alpar, G. (2013). Güvenliğin sağlanmasında bir kolluk kuvveti olan jandarmanın geçmişten günümüze rolü ve dünyadaki konumu. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, Mayıs 2(1), 79-106
- Annells, M. (2006). Triangulation of qualitative approaches: Hermeneutical phenomenology and grounded theory. *Journal of Advanced Nursing*, 56 (1), 55-61.
- Arkonaç S.A. (1998). *Psikoloji: Zihin süreçleri bilimi* (2. Baskı). Alfa Yayınları.
- Arslan, M. ve Olgun, A. (2009). Üniversite öğretim elemanları ve öğrencilerinin polis ve polislik mesleği ile ilgili algılamaları: Erciyes Üniversitesi örnekleme. *Polis Bilimleri Dergisi*, 11 (2), 107-135.
- Barellies, R. (2003). *Osmanlı'nın alacakaranlığı* (çev. Türkmenoğlu, Y.). Güncel Yayıncılık.
- Coren, S., Warp, L.M., Enns, J.T. (1993). *Sensation and perception*. Harcourt Brace Collega Publishers, 747.
- Creswell, J.W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. Sage Publications.
- Delice, M. ve Duman, A. (2012). Toplum destekli polislik kapsamında halkın polis algısının ölçülmesi: Erzurum İli Örneği. *Polis Bilimleri Dergisi*, 14 (2), 1-4
- Ekici, G. (2016). Öğretmen adaylarının "Bilgisayar" kavramına ilişkin metaforik algıları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(3), 755-781.
- Eraslan, L. (2011). Sosyolojik metaforlar. *Akademik Bakış Dergisi*, 27, 1-22.
- Forceville, C. (2002). The identification of target and source in pictorial metaphors. *Journal of Pragmatics*, 34, 1-14.
- Güneş, A. ve Fırat, M. (2016). Açık ve uzaktan öğrenmede metafor analizi araştırmaları, *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 115-129.
- Türk Silâhli Kuvvetleri, (1982), *Atatürk'ün doğumunun yüzüncü yılında*. Harita Genel Müdürlüğü.
- Houser, J. (2015). *Nursing research: Reading, using, and creating evidence* (3rd ed.). Jones ve Bartlett Learning.
- Jandarma Genel Komutanlığı (1966). *Jandarmanın tarihçesi*(1-7). Jandarma Genel Komutanlığı Yayınevi.
- Jandarma Genel Komutanlığı tarihi, Cilt 1, (2002). Jandarma Genel Komutanlığı.
- Jimenez, A.D. (07 Aralık 2010). *Guardia civil ve kamu güvenliği*, [Sözlü sunum]. Jandarmalar ve 21.Yüzyılda Güvenlik Tehditleri Sempozyumu, Hollanda: Hollanda Savunma Akademisi.
- Kaplan, M., (2019). *Üniforma ve imaj, Çanakkale*. Paradigma Akademi.
- Kayalıbalı, İ. ve Arslanoğlu C. (1973). *Türk Kültürü, Ağustos-Ekim Sayıları, Sayı 130-132*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ayyıldız Matbaası.
- Koparan, N. (2007). *Türk Jandarma Teşkilâtı (1908-1923)*, (Tez No: 205164) [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (2005). *Metaforlar: Hayat, anlam ve dil* (çev. Demir, G.Y.). Paradigma.
- Lokmanoğlu, E. (2015). Halkla ilişkiler bağlamında emniyet teşkilatı üzerine bir uygulama. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (2), 98-111.
- Miles, M.B. ve Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Morgan, G. (1998). *yönetim ve örgüt teorilerinde metafor*. (çev. Gündüz, B.). Mess.
- Nikitina, L. ve Furuoka, F. (2008). Measuring metaphors: A factor analysis of students' conceptions of language teachers. *Metaphoric.de*, 15, 161-180.
- Özel, M. (1999). *Türk Ordusu* (2.Basım). Plaka Matbaası.
- Palmquist, R.A. (2001). Cognitive style and users' metaphors for the web: An exploratory study. *The Journal of Academic Librarianship*, 27 (1), 24-32.

Peirce, C.S. (1978). *Ecritssur le signe* (Fransızca çeviri), Seuil, (Akt. Mehmet Rifat. (2000). *XX Yüzyılda Dilbilim ve Göstergebilim Kuramları*. Om Yayınları.

Ramsey, C. ve Robinson, L. (2015). Final report. The President's task force on 21st century policing. www.nccpsafety.org/resources/library/the-final-report-of-the-presidents-task-force-on-21st-policing, Erişim Tarihi 13 Mayıs 2019.

Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55, 459-496.

Sarı, M. (2010). İlköğretim öğrencilerinde polis kavramının metaforlar aracılığı ile incelenmesi, *Polis Bilimleri Dergisi*, 12(2), 43 - 81

Schmitt, R. (2005). Systematic metaphor analysis as a method of qualitative research. *The Qualitative Report*, 10(2), 358-394.

Shuell, T.J. (1990). Teaching and learning as problem solving. *Theory into Practice*, 29(2), 102-108.

Taslak, S. ve Akın, M. (2005). Örgüt imajı üzerinde etkili olan faktörlere yönelik bir araştırma: Yozgat İli Emniyet Müdürlüğü örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 263-264.

Thibodeau, P.H., Crow, L. ve Flusberg, S.J. (2017). The metaphor police: A case study of the role of metaphor in explanation. *Psychonomic Bulletin & Review*, 24(5): 1375-1386.

Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yönetmeliği (1961). Resmî Gazete

www.islamansiklopedisi.org.tr, Erişim Tarihi: 02.05.2019.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yonca, O. (2011). Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde polis imajı ve bu imaja etki eden faktörler: Uygulamalı bir çalışma, (280963) [Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü], Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

2803 Sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu. Resmî Gazete

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Araştırmacılar verilerin toplanmasında, analizinde ve raporlaştırılmasında her türlü etik ilke ve kurala özen gösterdiklerini beyan ederler.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Makale yazarlar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çıkar Beyanı

Makalenin hazırlanmasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır